

ANEXA 2 la Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 5959 / 22.12.2006

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ

CLASA A XII-A

Aprobat prin Ordinul ministrului

Nr. 5959 / 22.12.2006

București, 2006

NOTĂ DE PREZENTARE

Pe parcursul ciclului superior al liceului (segment aparținând învățământului postobligatoriu), prin disciplina limba și literatura slovacă se urmărește consolidarea competențelor de comunicare ale elevilor, indispensabile în lumea contemporană, pentru orice tip de activitate profesională. O notă specifică acestui ciclu de școlaritate este dezvoltarea competenței culturale a elevilor, ceea ce implică un demers de contextualizare istorică și culturală a fenomenului literar. De asemenea, prin studiul limbii și al literaturii slovace se urmăresc valori și atitudini care să contribuie la formarea unei personalități autonome a elevilor, capabile de discernământ și de spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică.

Programele pentru clasele a XI-a și a XII-a sunt unitare din punctul de vedere al competențelor generale, al setului de valori și atitudini urmărite pentru acest segment de școlaritate și al principiului de organizare al conținuturilor pe durata celor doi ani de studiu. Programa este structurată pe aceleași domenii de conținut incluse în programele pentru clasele a IX-a și a X-a: „Limbă și comunicare“ și „Literatură“.

Finalitățile disciplinei se reflectă nemijlocit în competențele generale și în setul de valori și atitudini enunțate în prezenta programă, din care derivă întreaga structură curriculară: **competențe specifice, conținuturi ale învățării, sugestii metodologice.**

Continuitatea față de programele anterioare de limba și literatura slovacă (pentru învățământ primar, gimnazial și ciclul inferior al liceului) este asigurată prin paradigma comunicativ-funcțională a disciplinei. Aceasta presupune studiul integrat al limbii, al comunicării și al literaturii în vederea consolidării competențelor de comunicare orală și scrisă și a deprinderilor de lectură (capacitatea de a înțelege și interpreta textele, de a fi un cititor competent și autonom, capacitatea de a înțelege dintr-o perspectivă personală viziunea despre lume, despre condiția umană sau despre artă exprimate în textele studiate).

Specificul acestui segment de școlaritate poate fi configurat în trei dimensiuni: valorificarea achizițiilor lingvistice anterioare în producerea și în receptarea textelor / sistematizarea achizițiilor lingvistice la filiera vocațională; focalizarea pe formarea deprinderilor și competențelor de documentare ale elevilor; formarea competențelor de lectură ale cititorului avizat, capabil să sintetizeze trăsăturile definitorii ale unei epoci culturale / ale unui curent cultural sau literar și capabil să contextualizeze, să încadreze într-un context cultural larg textele studiate, să identifice apropierile dintre un text literar și curentele / doctrinele estetice la care poate fi raportat sau particularitățile care-l individualizează în raport cu acestea. În clasele gimnaziale și în ciclul inferior al liceului, textele literare au fost studiate preponderent din perspectivă structurală.

Programele pentru clasele a XI-a și a XII-a sunt structurate pe principiul cronologic al fenomenului literar/cultural. Astfel, programa cuprinde câteva epoci mari, iar fiecare epocă va fi abordată din perspective diverse.

Trăsăturile programei de *limba și literatura slovacă* pentru clasele a XI-a și a XII-a sunt următoarele :

- urmărirea unui set unitar și coerent de finalități ale studiului disciplinei pe parcursul ciclului superior al liceului, în continuitatea celor anterioare, din gimnaziu și din ciclul inferior al liceului;
- adoptarea unui model didactic coerent, în cadrul căruia să apară evidentă deplasarea accentului de pe simpla achiziționare de cunoștințe pe formarea de competențe și atitudini, cu valențe ulterioare de actualizare și de extindere;
- diversificarea strategiilor, a ofertelor și a situațiilor de învățare și adaptarea acestora la grupul-țintă;
- echilibrarea ponderii acordate în studiu variantei scrise și celei orale;
- îmbinarea echilibrată a proceselor de receptare și de producere a mesajului;
- adoptarea unei perspective consecvent comunicative, conform căreia accentul este pus pe aspectele concrete ale utilizării limbii;
- structurarea conținuturilor din domeniul literaturii conform principiului cronologic ;
- abordarea diferențiată și diversă a epocilor / curentelor indicate în programă prin: texte literare pentru studiul aprofundat, studii de caz, curente literare sau culturale, dezbateri ;
- abordarea integrată a domeniilor disciplinei: textul literar studiat sau temele propuse din domeniul literaturii devin nuclee care generează discutarea unor probleme de limbă (fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă) sau exersarea / practicarea comunicării (orale și scrise).

În baza prevederilor ordinului ministrului educației și cercetării nr. 5718/ 22.12.2006, privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina *limba și literatura maternă* poate beneficia, la clasa a XII-a, de următoarele alocări orare:

- în trunchiul comun, 3 ore pe săptămână – la toate filierele, profilurile și specializările/ calificările profesionale;
- în curriculumul diferențiat, 1 oră pe săptămână – la filiera teoretică, profil umanist, specializarea filologie,
- în curriculum diferențiat, 1 oră pe săptămână – pentru unele specializări din cadrul filierei vocaționale, profil teologic.

În aceste condiții, programa școlară de *limba și literatura slovacă* pentru clasa a XII-a prezintă distinct:

- oferta educațională a disciplinei pentru trunchiul comun (TC), precizând competențele specifice și conținuturile asociate acestora – care sunt obligatorii pentru toate filierele, profilurile și specializările/ calificările profesionale;
- oferta educațională a disciplinei pentru curriculumul diferențiat de tip A (CD de tip A*), specificând – pentru unele dintre competențele specifice de trunchi comun – conținuturi ale învățării, marcate prin asterisc (*), care sunt obligatorii numai pentru specializarea filologie din cadrul filierei teoretice, profil umanist;
- oferta educațională a disciplinei pentru curriculumul diferențiat de tip B (CD de tip B*), specificând – pentru unele dintre competențele specifice de trunchi comun – conținuturi ale învățării, marcate prin două asteriscuri (**), pentru celelalte situații.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii slovace în diferite situații de comunicare
2. Comprehensiunea și interpretarea textelor
3. Situarea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale / literare
4. Argumentarea orală sau în scris a unor opinii în diverse situații de comunicare
5. Identificarea elementelor specifice culturii slovace în context multi-și intercultural

VALORI ȘI ATITUDINI

- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii
- Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate
- Formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii slovace
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare
- Abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural
- Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii slovace în diferite situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi		
	TC	CD tip A*	CD tip B**
1.1. Aplicarea achizițiilor lingvistice în receptarea mesajelor orale și scrise	Achizițiile din clasele anterioare, în domeniul limbii și al vocabularului		**Discurs specific domeniului de specializare
1.2. Utilizarea achizițiilor lingvistice, cu accent pe aspectele normative, cu explicarea rolului acestora în reliefa mesajului	Norma literară, variante libere, registre stilistice, variante ortoepice, variante ortografice, variante morfologice		**Fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă, stilistică (recapitulare și sistematizare)
1.3. Folosirea adecvată a strategiilor de comunicare orală în monolog și dialog	Ascultare activă, exprimarea opiniei, conversație, dezbateri, monolog informativ și argumentativ, prezentarea orală a rezultatului unor documentări	*Prezentare de carte	**Discurs specific domeniului de specializare
1.4. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare, în vederea realizării unei comunicări eficiente și personalizate	Etapele redactării unor lucrări Analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat și nestructurat	*Scrierea unei prefețe pentru cartea preferată	**Completarea / redactarea unor documente folosite curent în domeniul de specializare

2. Comprehensiunea și interpretarea textelor

Competențe specifice	Conținuturi		
	TC	CD tip A*	CD tip B**
2.1. Adecvarea strategiilor de lectură la specificul textelor literare studiate, în vederea înțelegerii și interpretării personalizate a acestora	Lectură-înțelegere (înțelegerea globală a textului, analiza unor elemente ce pot conduce la înțelegerea textului, anticipări); chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.) Texte de bază (poezie, proză), text din literatura populară, texte nonliterare (texte de doctrină, texte istorice, filozofice, științifice, eseu literar, memorii etc.) ilustrative pentru studiile de caz	*o poezie în plus pentru perioada interbelică *un roman în plus pentru perioada interbelică *un roman în plus pentru perioada postbelică	
2.2. Compararea, pe baza unor criterii clar formulate, a unor viziuni viziunii despre lume, despre condiția umană sau despre artă, reflectate în texte literare, nonliterare sau în alte arte	Viziune despre lume, teme și motive, concepții despre artă Literatură și muzică (limbajul literaturii, limbajul muzicii)	* Diversitate tematică, stilistică și de viziune în opera marilor clasici (studiu de caz)	

Competențe specifice	Conținuturi		
	TC	CD tip A*	CD tip B**
2.3. Compararea propriei interpretări a textelor studiate cu altele, realizate de colegi sau de critici și istorici literari	Lectură critică (elevii evaluează ceea ce au citit), lectură creativă (elevii extrapolează, caută interpretări personale, prin raportări la propria sensibilitate, experiență de viață și de lectură)		

3. Situatrea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale / literare

Competențe specifice	Conținuturi		
	TC	CD tip A*	CD tip B**
3.1. Analizarea relațiilor dintre opera literară studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta	Curente culturale/ literare: context istoric, social-politic, evenimential; trăsături ale curentelor culturale/ literare; Referate, proiecte, studii de caz, dezbateri		
3.2. Integrarea cunoștințelor privind limba și literatura slovacă într-o viziune coerentă asupra fenomenului cultural slovac interbelic și contemporan	Literatura interbelică (poezia, proza, drama) Literatura postbelică (poezia, proza, drama)	*Prezentarea unor cărți de istoria literaturii slovace	
3.3. Analizarea unor conexiuni între literatura slovacă și cea universală	Curente culturale / literare slovace în context european	*Texte din literatura universală	
3.4. Selectarea unor tehnici adecvate de documentare și cercetare a unei teme	Fișe de lucru, materiale documentare asupra unei epoci, a unui curent literar, sinopsis privind dinamica fenomenului literar / cultural în diferite epoci, surse de documentare (inclusiv internetul)		**Surse de documentare în specializarea urmată

4. Argumentarea orală sau în scris a unor opinii în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi		
	TC	CD tip A*	CD tip B**
4.1. Adecvarea tehnicilor și a strategiilor argumentative în situații de comunicare diverse (scrise sau orale)	Dezbateri, eseuri argumentative	*, **Raționamente specifice pentru domeniile de specializare	
4.2. Compararea și evaluarea unor argumente diferite, în vederea formulării unor judecăți proprii	Interpretări și judecăți de valoare exprimate în critica și în istoria literară		

5. Identificarea elementelor specifice culturii slovace în context multi- și intercultural

Competențe specifice	Conținuturi		
	TC	CD tip A*	CD tip B**
5.1. Analizarea elementelor de cultură slovacă, specifice curentelor literare, și compararea acestora cu elementele de cultură română specifice acelorași curente	Elemente specifice de cultură și civilizație		
5.2. Compararea, pe baza unor criterii clar formulate, a elementelor comune ambelor culturi ale curentelor literare din alte literaturi	Dezbatere Texte din literatura maternă și cea națională		

RECOMANDĂRI PRIVIND CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

A. Conținuturi din domeniul literaturii

- **Poezia interbelică** – se vor studia **3 - 4*** texte de bază

Pentru studiul poeziei interbelice se vor alege texte din opera următorilor autori: Ján Smrek, Laco Novomeský, Valentín Beniák, Rudolf Fabry, Rudolf Dilong.

- *Studiu de caz: Noua sensibilitate poetică în poezia interbelică slovacă*

Pentru realizarea studiului de caz se vor folosi:

- texte poetice aparținând unor autori precum: Ján Smrek – *Cválajúce dni*; Laco Novomeský – *Romboid*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A., – *Antológia slovenskej literatúry III*; Varga, Gbelský – *Antológia – ukážky zo slovenskej literatúry*;
- istorii literare, studii dedicate temei: Marčok V. a kol. – *Dejiny slovenskej literatúry III*; Caltíkova M. – *Sprievodca dielami slovenskej a svetovej literatúry*.

- *Studiu de caz: Deschideri europene*

Pentru realizarea studiului de caz se pot folosi:

- texte poetice aparținând unor autori precum: Ján Smrek – *Dnes milujem svoj de / Odsudený k večitej žízi, Genesis a exodus/ Božské uzly*, *Cválajúce dni*; Laco Novomeský – *Baseň (Nedeľa), Hoci epilóg (Otvorené okná)*; Rudolf Fabry – *Ja je niekto iný; Smrť slávikom a pinkavkám; Prechádzam krajinou*; Valentín Beniák – *Popolec*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*, Varga, Gbelský – *Antológia – ukážky zo slovenskej literatúry*;
- istorii literare, studii dedicate temei : Marčok V. a kol. – *Dejiny slovenskej literatúry III*; Caltíkova M. – *Sprievodca dielami slovenskej a svetovej literatúry*; Čúzy L., a kol. – *Panoráma slovenskej literatúry II*.

• **Proza interbelică** – se vor studia **3 - 4* texte de bază**

Pentru studiul prozei interbelice se vor alege texte din opera următorilor autori: Milo Urban, Ludo Ondrejov, Margita Figuli, František Švantner.

▪ *Studiu de caz: Tradițional și modern în proza interbelică rurală**

Pentru realizarea studiului de caz se pot folosi:

- selecții din texte literare ale autorilor interbelici studiați: Jozef Čiger Hronský – *Jozef Mak, Chlieb*; Milo Urban: *Živý bič, Za vyšným mlynom*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*; Varga, Gbelský – *Antológia – ukážky zo slovenskej literatúry*;
- istorii literare, studii dedicate temei : Marčok V. a kol. – *Dejiny slovenskej literatúry III*; Šmatlák S. – *Dejiny slovenskej literatúry*; Števček J. – *Dejiny slovenského románu*; Čúzy L., a kol. – *Panoráma slovenskej literatúry II*.

▪ *Studiu de caz: Tendințe de liricizare a prozei în literatura interbelică*

Pentru realizarea studiului de caz se pot folosi:

- trimiteri la operele literare studiate;
- selecții din texte literare ale autorilor studiați: Margita Figuli – *Tri gaštanové kone*; Ludo Ondrejov – *Zbojnická mladost*; Dobroslav Chrobák – *Drak sa vracia*; František Švantner – *Malka*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*, Varga, Gbelský – *Antológia – ukážky zo slovenskej literatúry*;
- istorii literare, studii dedicate temei: Čúzy L., a kol. – *Panoráma slovenskej literatúry II*; Marčok V. a kol. – *Dejiny slovenskej literatúry III*; Šmatlák S. – *Dejiny slovenskej literatúry I*; Števček J. – *Dejiny slovenského románu*.

• **Drama interbelică** – se vor studia **2 texte de bază**

Pentru realizarea unei prezentări sintetice a acestei teme se pot folosi:

- trimiteri la texte literare de dramaturgie aparținând scriitorilor: Ivan Stodola, Július Barč-Ivan, Peter Zvon;
- studii teoretice despre dramaturgia slovacă în perioada interbelică;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*; Kasáč Z., Plutko P. – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*.

▪ *Studiu de caz: Între umor și sentimentul tragic al existenței*

Pentru realizarea studiului de caz se pot folosi:

- texte aparținând unor autori precum: Ivan Stodola – *Jožko Púčik a jeho kariéra*; Július Barč Ivan – *Matka*; Peter Zvon – *Tanec nad plačom*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*; Kasáč Z., Plutko P. – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*.

▪ *Curențe culturale / literare: modernism vs. tradiționalism (prezentare sintetică)*

Pentru realizarea unei prezentări sintetice a acestei teme se pot folosi:

- trimiteri la texte literare de poezie, proză sau dramaturgie care să ilustreze aspectele vizate;
- studii teoretice despre modernism și tradiționalism;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mótovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*; Kasáč Z., Plutko P. – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*; www.wende – *Súčasná slovenská literatúra atď.*

- *Curente culturale / literare: între modernism și avangardă (prezentare sintetică)*

Pentru realizarea unei prezentări sintetice a acestei teme se pot folosi:

- trimiteri la texte literare de poezie, proză sau dramaturgie care să ilustreze aspectele vizate;
- studii teoretice despre modernism și avangardă;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mót'ovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*; Kasáč Z., Plutko P. – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*; www.wende – *Súčasná slovenská literatúra* atd.

- *Dezbateri: Aspirațiile naționale în poezia lui Rázus, Krčméry, Žarnov și Beniak*

Pentru realizarea dezbaterii, se pot folosi surse precum:

- texte aparținând unor autori precum: Martin Rázus – *Hoj, zem drahá*; Štefan Krčméry – *Keď sa sloboda rodila*; Andrej Žarnov – *Hlas krvi*; Valentín Beniak – *Igric*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mót'ovská A. – *Antológia slovenskej literatúry III*; Kasáč Z., Plutko P. – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*; www.wende – *Súčasná slovenská literatúra* atd.

- **Perioada postbelică**

Se vor studia **7 - 8* texte de bază**, astfel:

- **2-3* romane**, la alegere dintre: František Hečko – *Červené víno*, Ladislav Ballek – *Pomocník*, Ladislav Ťažký – *Amenmária*, Alfony Bednár – *Sklený vrch*;
- **1 piesă**, la alegere dintre: Peter Karvaš – *Absolútny zákaz*, Oswald Záhradník – *Sólo pre bicie (hodiny)*;
- **4 poezii**, la alegere, din opera următorilor autori: Milan Rúfus, Miroslav Válek, Ján Stacho, Ivan Štrpka, Daniel Hevier.

- *Studiu de caz: literatura proletcultistă*

Pentru realizarea studiului de caz se pot folosi:

- selecții din texte literare ilustrative aparținând unor autori precum: Peter Jilemnický, Fraňo Kráľ, Laco Novomeský; Rob Poničan;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mót'ovská A. – *Antológia slovenskej literatúry IV*, Kasáč Z., Plutko P., – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*; Varga, Gbelský – *Antológia – ukážky zo slovenskej literatúry*.

- *Curente culturale / literare: postmodernismul*

Pentru realizarea unei prezentări sintetice a acestei teme se pot folosi:

- trimiteri la texte literare (poezie, proză, dramaturgie) aparținând unor scriitori din generațiile '80, '90, 2000;
- studii teoretice despre postmodernism: www.wende – *Súčasná slovenská literatúra*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mót'ovská A. – *Antológia slovenskej literatúry IV*, Kasáč Z., Plutko P., – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*; Varga, Gbelský – *Antológia – ukážky zo slovenskej literatúry*.

- *Studiu de caz: Diversificarea tematică și a speciilor literare în literatura slovacă actuală **

Pentru realizarea unei prezentări sintetice a acestei teme se pot folosi:

- trimiteri la texte literare aparținând unor scriitori precum: Vincent Šíkula – *Majstri, S Rozarkou*; Peter Jaroš – *Tisícročná včela*; L.Ballek – *Pomocník*; Pavel Vilikovský – *Večne je zelený*; Dušan Dušek – *Kalendár*; Jozef Urban – *Voda, čo ma drží nad vodou*; Daniel Hevier – *Rap*; Milan Rúfus – *Modlitbičky*;
- antologii recomandate: Kmeťová E., Mót'ovská A. – *Antológia slovenskej literatúry IV*; Kasáč Z., Plutko P. – *Antológia slovenskej literatúry 20. storočia*; Varga, Gbelský – *Antológia - ukážky zo slovenskej literatúry*.

- *Studiu de caz: Literatura slovacă din România*

Pentru realizarea studiului de caz se pot folosi:

- trimiteri la texte literare ale unor autori slovaci din România precum: Dagmar Mária Anoca – *Synonymia*; Ivan Miroslav Ambruš – *Básne z tmavej komory*; Pavol Bujtár – *Agáta*; Štefan Dovál' – *Žofine trápenia*; Adam Suchanský – *Ružová gilotína*; Ondrej Štefanko – *Doma*.

B. Conținuturi din domeniul comunicare

- tehnici de documentare folosite pentru realizarea referatelor, a proiectelor pe baza cărora se vor realiza studiile de caz
- eseul structurat și eseul nestructurat – etapele redactării, autoevaluarea
- structuri discursive în textele literare și nonliterare (narativ, descriptiv, argumentativ, informativ)
- limbaje de specialitate
- prezentarea orală a rezultatelor unei cercetări, documentări pe o temă dată
- strategii specifice folosite în monolog și dialog
- construirea unei argumentații într-o dezbatere
- adecvarea discursului oral la situații de comunicare diverse

C. Conținuturi din domeniul limbii

- norma literară - „uzul diversificat al limbii literare“, sensul evoluției limbii literare
- variante libere
- registre stilistice
- neologisme împrumutate sau formate în interiorul limbii
- variante ortoepice
- variante morfologice.

Referințe bibliografice: *Pravidlá slovenského pravopisu*, Kolektív autorov , Vydavateľstvo: VEDA, 2000.

Nr. minim de texte pentru studiul aprofundat: 15 - *18 texte de bază

Studii de caz: 3 - 4* (la alegere dintre cele propuse, în funcție de profilul de formare și de opțiunile elevilor).

Dezbateri: 1

SUGESTII METODOLOGICE

Orientarea studiului către elev. Profesorii vor lua ca reper nevoile reale ale elevilor, adaptându-și demersurile didactice în funcție de acestea. Finalitățile disciplinei se realizează eficient prin centrarea pe procesul învățării, pe activitatea elevului. De aici decurge necesitatea de a pune accent pe activitățile didactice de tip formativ și performativ, care presupun implicare și interacțiune în rezolvarea unor sarcini de învățare concrete. În activitatea la clasă, profesorii vor respecta programa școlară și vor folosi manualele ca instrumente de lucru flexibile și adaptabile nevoilor concrete ale grupului de elevi cu care lucrează.

Caracterul funcțional, practic, aplicativ al predării-învățării. Având în vedere că programa are la bază competențe generale și specifice, conținuturile trebuie înțelese ca mijloace de realizare a finalităților disciplinei. În ceea ce privește producerea de mesaje scrise și orale se vizează competențe procedurale care să poată fi exersate pornind de la textele literare studiate sau în realizarea studiilor de caz și a dezbaterilor propuse de programă. Problemele de limbă vor fi abordate în directă legătură cu textele studiate, astfel încât elevii să înțeleagă rolul acestora în comunicare. În același timp, se va urmări felul în care elevii integrează în mod corect și adecvat achizițiile lingvistice în propria exprimare, orală și scrisă. De asemenea, în procesul de predare-învățare se pot valorifica și adapta sugestiile și activitățile pentru limba și literatura română din volumul *Ghid metodologic. Aria curriculară Limbă și comunicare, liceu*, București, Editura Aramis, 2002, elaborat de Consiliul Național pentru Curriculum.

Diversificarea metodelor și instrumentelor de evaluare. O eficiență sporită a învățării poate fi asigurată prin diversificarea tipurilor de evaluare aplicate în procesul didactic. Este recomandabil ca profesorii să folosească în mod adecvat scopurilor educaționale toate tipurile de evaluare: inițială, continuă și sumativă, evaluare de proces, de produs și de progres. De asemenea, pentru a-i motiva pe elevi, se vor folosi metode și instrumente complementare de evaluare: observarea sistematică a comportamentului elevilor, portofoliul, autoevaluarea. Pentru realizarea studiilor de caz se vor folosi investigația și proiectul ca metode complementare de evaluare. În procesul de predare-învățare se pot valorifica și adapta sugestiile pentru limba și literatura română din volumul *Ghid de evaluare. Limba și literatura română*, București, Editura Aramis, 2001, elaborat de Serviciul Național de Evaluare și Examinare.

Există riscul ca unii profesori să abordeze într-un mod preponderent tradițional aspectele legate de istoria literaturii slovace și de contextul socio-istoric, cultural sau evenimential al unor momente importante ale acesteia. Tocmai de aceea, programa impune realizarea unor studii de caz și a unor dezbateri care, alături de studiul aprofundat al textului, trebuie să constituie activități care să-i implice pe elevi în propria învățare. Parcursul istoric al literaturii implică, pe lângă cunoașterea unor repere ale fenomenului cultural slovac sau formarea unei imagini de ansamblu asupra acestuia, și exersarea gândirii critice și autonome a elevilor, dezvoltarea competențelor de comunicare și de lectură pe marginea textelor sau curentelor studiate. Prezentăm în continuare felul în care ar trebui să se desfășoare diferitele activități didactice prevăzute în programă.

Studiu de caz – presupune o etapă pregătitoare, în care elevii primesc bibliografie, sugestii pentru dezvoltarea temei sau sarcini de lucru concrete pentru explorarea temei; după o documentare prealabilă, elevii vor realiza o prezentare generală a temei, cu inserarea unor fragmente din texte ilustrative. Studiul de caz se poate realiza prin investigație sau prin proiecte elaborate de grupe de 4-6 elevi (1-2 grupe pentru fiecare studiu de caz). Studiile de caz vor fi repartizate grupelor încă de la începutul anului școlar. Fiecare prezentare va fi urmată de discuții cu toată clasa, în care colegii pot cere lămuriri, pot comenta aspectele care li s-au părut interesante și pot evalua activitatea grupelor.

Dezbateri – presupune indicarea, de către profesor, a coordonatelor discuției și a unei bibliografii minimale. Dezbateri se realizează în clasă, cu participarea a câte două echipe (echipa afirmatoare și echipa negatoare). Profesorii și elevii sunt deja familiarizați cu dezbateri, din clasa a X-a. Sugerăm ca dezbateri să fie urmată de un exercițiu de reflecție al fiecărui elev, concretizat în realizarea unui eseu pe tema dezbaterii realizate în clasă. Această modalitate de a încheia o dezbateri are în vedere ca elevii să-și clarifice ideile puse în discuție și să-și poată formula un punct de vedere propriu pornind de la informațiile culese, de la argumentele și contraargumentele valorificate în cadrul dezbaterii.

Abordarea textelor de bază – presupune combinarea perspectivelor hermeneutice și a celei contextuale. Recomandăm ca activitățile de învățare să se bazeze pe lucrul cu textul și să fie orientate înspre consolidarea deprinderilor de lectură, cu un accent pus pe ce înțeleg elevii din textul citit și pe felul în care interpretează și argumentează aceștia semnificațiile unui text în funcție de cele două perspective.